




Avoim  
Hallinto



Hyvä hallinto -uutiskirje/Joulukuu 2018

## Terveisiä Lasten oikeuksien päivästä

Avoim hallinto järjesti yhteistyössä Mannerheimin Lastensuojeluliiton ja Lapsiasiavaltuutetun toimiston kanssa vuotuisen Lapsen oikeuksien ajankohtaispäivän Helsingissä 16.11.2018. Tänä vuonna teemoina olivat kansallisen lapsistrategian valmistelu, lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetointi. Hallituksen käynnistämän kansallisen lapsistrategian valmistelun tavoitteena on laajasti tutkittuun tietoon nojaava, lapsen etua yhteiskunnallisessa päätöksenteossa vahvistava poikihallinnollinen strategia. Suomen Avoimen hallinnon toimintasuunnitelman yhtenä tavoitteena on huolehtia osallisuuden esteettömyydestä ja osallisuusmahdollisuuksien saavutettavuudesta. Huomiota kiinnitetään erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien, kuten lasten ja erityisryhmien osallisuusmahdollisuuksien vahvistamiseen. Lapsivaikutusten arviointi lisää lasten oikeuksien toteutumista ja osallisuutta. Lapsibudjetointi tarkoittaa ta-



lousarvion tarkastelemista lapsenoikeuskulmasta hallinto- ja toimialarajat ylittäen.

Tilaisuuteen osallistui noin 100 asiasta kiinnostunutta niin valtion hallinnosta, kunnista kuin kansalaisjärjestöistäkin.

Ohjelmassa kuulumme muun muassa Lapsistrategian valmistelun projektipäällikkö Marianne Heikkilää, kokemuksia Oulun kaupungin lapsibudjetoinnista ja Huittisissa tehdystä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkon lapsivaikutusten arvioinnista. Lapsivaikutusten arvioinnin ohjeita on tuotettu muun muassa Mannerheimin Lastensuojeluliitossa ja Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa. Tulossa on myös opas lapsibudjetoinnista.

Tilaisuuden aluksi kuultiin kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläisen videotervehdys.

» [Näytä kaikki](#)

### Tilaisuuden materiaalit

## Lasten oikeudet eivät toteudu itsestään

Lapsen oikeuksien sopimuksessa turvatut oikeudet eivät toteudu itsestään. Tarvitaan oikeuksien aktiivista ja tavoitteellista täytäntöönpanoa. **Lapsistrategia, lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetointi** ovat lapsen oikeuksien sopimuksen **tärkeitä täytäntöönpanon välineitä**. **Lapsen oikeuksien komitea suosittelee, että jokainen sopimusvaltio hyväksyy oikeusperustaisen lapsistrategian, johon sisällytetään konkreettisia tavoitteita, joiden toteutumista seurataan.**



Lapsen oikeuksien sopimus edellyttää, että lapsia koskevissa toimita otetaan **ensisijaisesti huomioon lapsen etu**. Lapsivaikutusten arviointi on **väline lasten etujen selvittämiseen**. Lapsivaikutusten arvioinnissa tarkastellaan lasten hyvinvointiin ja oikeuksiin vaikuttavia tekijöitä kokonaisuutena. Lapsivaikutusten arvioinnin tulisi olla säännönmukainen osa lapsiin vaikuttavien päätösten valmistelua.

Lapsibudjetointi on valtion, kunnan tai maakunnan talousarvion tarkastelemista lapsenoikeuskulmasta. Lapsibudjetoinnissa 1) jäljitetään ja seurataan lapsiin kohdistuvia talousarvion määrärahoja ja 2) arvioidaan talousarviopäätösten lapsivaikutukset.

Esa livonen

johtava asiantuntija, lapsi- ja perhepolitiikka ja lasten oikeudet,  
Mannerheimin Lastensuojeluliitto

[Lue lisää](#)

» [Näytä kaikki](#)

---

## OECD:n työ nuorten osallisuudesta etenee

OECD on tehnyt työtä tietopohjan vahvistamiseksi nuorten osallisuuden edistämiseksi jäsenmaissaan ja kumppanuusmaissaan. Kesällä OECD:n raporttiluonnos ([Youth Stocktakingreport](#)) oli avoimesti kommentoitavana. Kommentteja saatiin yli 100, 39 maasta ja niistä 56% oli nuorilta (14-29-vuotiailta). Raportin kehittämiseksi sitä käsiteltiin myös erityisessä nuorten raadissa (Youth Check). Siinä raportti todettiin hyväksi, mutta vaikeasti luettavaksi. Siksi raportista on tehty nyt suppeampi, luettavampi ja kätevämpi versio ([Youthful summary of the stocktaking report](#)).



Yksi nuorten raadin osallistujista oli saksalainen Denna Otte.

Denna Otte osallistui vuonna 2015 OECD:n hallintoministerikokouksen yhteydessä järjestettyyn nuorisofoorumiin. Nyt marraskuussa hän kertoi OECD-kokouksessa, että hän toisaalta pettyi nuorisofoorumissa, miten vähän ministerit olivat valmiita aitoon kuuntelemiseen ja vuoropuheluun. Toisaalta hän oli iloinen, että nuorisofoorumi oli askel eteenpäin ja nyt hän erityisen iloinen, kun nuorisofoorumista alkanut työ ja nuorten siellä nostamat ajatukset ovat mukana OECD:n työssä ja uudessa raportissa.

Kuvassa keskellä Denna Otte marraskuun julkishallintokomitean kokouksessa OECD:ssä.

» [Näytä kaikki](#)

---

## Skotlannin luonnos uudeksi avoimen hallinnon toimintasuunnitelmaksi

Skotlannissa on laadittu luonnos uudeksi Avoimen hallinnon toimintasuunnitelmaksi ([Draft Open Government Action Plan for 2018-2020](#)).

Sen viisi sitoumusta ovat:

1. Talouden ja tulosten läpinäkyvyys
2. Järjestelmällinen kansalaisten osallisuutta parantaminen päätöksenteon valmisteluun ja palvelujen tuotantoon
3. Tiedon ja datan käytön parantaminen
4. Julkisten palvelujen tilivelvollisuuden parantaminen ja miten Kansalaiset voivat paremmin osallistua kehittämistyöhön
5. Avoimuus ja osallisuus Skotlannissa, kun Iso-Britannia eroaa EU:sta

Konkreettisia toimenpiteitä eri sitoumusten alla on paljon. Kiinnostavia Suomenkin näkökulmasta on monia. Suunnitelmassa muun muassa kehitetään ymmärrettävämpää tietoa taloudesta nuorille. Työ käynnistyy työpajoilla, joiden tavoitteena on kartoittaa, mitä erityisiä kysymyksiä nuorilla on taloudesta. Osallisuuden edistämiseksi suunnitelma sisältää kokeiluja eri sektoreilla, ja paikallishallinnossa, osallistuvaa budjetointia, uusia toimintatapoja kuulemiseen ja lausuntoihin, valmennusta, ohjeistusta ja tietoa erilaisista osallisuustavoista ja niiden käytöstä.

» [Näytä kaikki](#)



## Vanhusneuvostopäivä myös ensi vuonna 7.11.2019

Lämmin kiitos kaikille vanhusneuvostopäivään 7.11.2018 osallistuneille. Ensi vuoden vanhusneuvostopäivän sisällön suunnittelu alkaa vuoden alussa ja otamme mielellään vastaan ajatuksia sisällöstä. Ensi vuonnakin päivä on 7. marraskuuta.

## Historianurkka

**Mistä Otakantaa –foorumissa keskusteltiin 14 vuotta sitten? - Käynnissä olleet keskustelut (2.11.2004)**

### **Pitäisikö rikoksesta epäilty nuori määrätä arestiin?**

Milla tavalla nuorten tekemiin rikoksiin pitäisi puuttua, jotta voitaisiin estää nuorten joutuminen rikoskierteeseen?

### **Minkälaisen televisio- ja radio-ohjelmiston haluamme vuonna 2010?**

Kysymys tiivistää tehtävän, jonka ministeri Luhtanen antoi vuosi sitten parlamentaariselle työryhmälle. Työ valmistui 13.10.

### **Mitä tietoturvan ja tietosuojan lisäämiseksi tulisi tehdä?**

Mitä viranomaisten tai muiden tahojen tulisi mielestänne tehdä tietoturvan ja tietosuojan li-

säämiseksi?

### **Miten ja missä asioissa hallinnon tulisi kuulla kansalaisia?**

Mitkä asiat ovat sellaisia, jossa haluaisit tulla kuulluksi ja millä tavoin haluaisit välittää näkemyksesi verkossa?



## Nettisivujen osallistamismenetelmäesittelyssä: Avoimuuden kolme askelta

Aiemmissa syksyn uutiskirjeissämme olemme esitelleet Avoimen hallinnon edistämisen menetelmistä Power Point -karaoken ja Naapurivun. Tällä kertaa tutustumme Avoimuus - kolme askelta -osallistamismenetelmään. Menetelmän avulla ryhmälle muodostuu ajatuksia avoimen hallinnon edistämisen tavoitteesta, konkreettisesta toimenpiteestä ja siinä auttavista ideoista. Menetelmää voi käyttää kaiken kokoisissa ryhmissä nopeampana tai pidempänä harjoituksena. Tarvikkeiksi osallistujille riittävät post-it-laput ja kynät. Ohjedian voi tulostaa osallistujille tai heijastaa suoraan seinälle session ajaksi.



Menetelmässä mietitään ja tuotetaan kolme asiaa: 1) Tavoite, 2) Toimenpide ja 3) Idea tai innovaatio. Apuna on ohjedialla tekstinä olevat lauseenaloitukset.

Aluksi osallistajat miettivät tavoitetta täydentämällä ajatusta "Meidän pitäisi...". Tämän voi tehdä yksin, pareittain tai pienessä ryhmässä. Pohdinnan voi tehdä nopeasti tai pidemmän keskustelun avulla. Seuraavaksi mietitään, mitä tavoitteen eteen konkreettisesti tehtäisi kirjaamalla toimenpide "Voisimme..." -lauseen avulla. Ehdotuksista käydään keskustelu käytävissä olevan ajan puitteissa. Lopuksi pohditaan vielä idea tai innovaatio, joka voisi auttaa toimenpiteen toteuttamisessa. Tässä täydennettävänä apulauseenaloituksena voi käyttää

"Tähän auttaisi...".

Tällä helpolla menetelmällä osallistat joukkosi miettimään kolmen konkreettisen kohdan avulla avoimen hallinnon edistämisen tavoitetta, toimenpidettä ja siinä auttavaa ideaa tai innovaatiota. Kokeile rohkeasti! Kaikki esiteltyt osallistamismenetelmät löydät [avoinhallinto.fi](http://avoinhallinto.fi)-sivuilta ylälaidan Työn tueksi - valikosta. Toivottavasti tutustut sivuihin ja otat menetelmät käyttöösi. Otamme vastaan kaikenlaista palautetta ja/tai voit jakaa käyttökokemuksiasi osoitteeseen: [avoinhallinto@vm.fi](mailto:avoinhallinto@vm.fi).

» [Näytä kaikki](#)

---

## Avoinhallinto.fi nyt myös ruotsiksi ja englanniksi

Avoinhallinto.fi-sivuja on uudistettu ja 3.12. julkaisimme sivuista kieliversiot ruotsiksi ja englanniksi. Kielen voi vaihtaa sivun oikeasta ylälaidasta SV (På Svenska) tai EN (In English).

Kieliversioista löytyy tietoa mm. avoimen hallinnon tukipaketista, toimintaohjelmasta ja toimeenpanosta.

Avoin hallinto –pelin valmistuttua julkaistaan peli myös englanniksi.

Tutustukaa sivuihimme ja palautetta voitte antaa osoitteessa: [avoinhallinto@vm.fi](mailto:avoinhallinto@vm.fi).

---

## Iloista joulunaikaa!

Viestintäviraston jouluntoivutusohjeistus



[Alkuun ↑](#)

Tilaa uutiskirje

Valtiovarainministeriö | [vm-viestinta@vm.fi](mailto:vm-viestinta@vm.fi)

